

DSDs redegjørelse og aktsomhetsvurderinger for Åpenhetsloven 2025

Introduksjon

DSD AS har gjennom sin 170-årige historie hatt fokus på ansvarlig og bærekraftig drift. Våre medarbeideres helse, sikkerhet, velvære og rettigheter er avgjørende for oss og vår virksomhet.

I respekt for menneskerettighetene har DSD klare prinsipper og forventninger til sine datterselskap, kunder, leverandører og partnere, og vi forplikter oss til å opprettholde og etterleve de høyeste etiske standarder.

Åpenhetsloven ble vedtatt av Stortinget 10. juni 2021, med effekt fra 1. juli 2022. Loven fastsatte lovkrav til større virksomheters plikt til å rapportere om hvilket arbeid bedriften gjør for å sikre etterlevelse av lovens krav gjennom en årlig aktsomhetsvurdering, første gang innen 30. juni 2023. DSD er gjennom sin størrelse omfattet av loven, og denne redegjørelsen er den tredje av sitt slag som selskapet offentliggjør. Rapporten vektlegger derfor tiltakene og vurderingene som er gjennomført i løpet av det siste året siden juni 2024.

Åpenhetsloven skal fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og plikten til å sikre anstendige arbeidsforhold i virksomheten, i leverandørkjeder og i samhandling med forretningspartnere.

Informasjonen skal gjøres tilgjengelig for forbrukere, organisasjoner, fagforeninger, journalister og publikum.

Aktsomhetsvurderingen krever en generell beskrivelse av:

- Virksomhetens organisasjon og virkeområde.
- Retningslinjer og rutiner for evaluering og identifisering av risikoer, inkludert håndtering av faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.
- Beskrivelse av hvordan arbeidet med aktsomhetsvurderingen er organisert samt spesifikk informasjon om:
 - Faktiske negative konsekvenser og områder med betydelig risiko for negative konsekvenser som virksomhetene har identifisert gjennom sine vurderinger.
 - Tiltak virksomhetene har iverksatt eller planlegger å iverksette for å stoppe faktiske negative konsekvenser eller begrense betydelig risiko.

Organisasjon og virksomhetsområde

DSD er et familieeid investeringsselskap med hovedkontor i Stavanger som ble grunnlagt i 1855.

DSD investerer i teknologiske og bærekraftige selskaper innenfor seks utvalgte plattformer av selskap. Kjennetegn ved vår investeringsfilosofi er aktivt eierskap der lønnsom drift og langsiktig verdikutvikling i fremtidsrettede, teknologibaserte plattformsselskap står sentralt.

Inkludert i det arbeidet er også en egenutviklet sjekklister innenfor miljø, sosiale forhold og forretningsetiske forhold (ESG Due Diligence). I tillegg er dette temaer som er grundig dekket i DSDs årlige års- og bærekraftrapport.

DSD-konsernet har i dag eierskap i 30 ulike selskaper. Eierandelen i de ulike selskapene varierer, og disse selskapene teller totalt 6.236 ansatte. I de konsoliderte selskapene der DSD er eneeier er det totalt 5.567 ansatte.

I denne porteføljen er DSDs største og mest komplekse datterselskap Tide AS. Tide AS er Norges nest største og Danmarks fjerde største busselskap i tillegg til at de drifter Bybanen i Bergen. Tide AS har totalt 5.540 ansatte, og DSD fokuserer på verdikjeden og arbeidsforholdene i dette selskapet da det er her DSD har størst direkte påvirkningskraft.

Retningslinjer og rutiner

DSD styret vedtok i 2022 en «Retningslinje for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold» som skal gi en ramme for arbeidet som gjøres i selskapet knyttet til dette. Denne ligger fast og inngår som en del av våre styrende dokumenter, og er i tråd med vår visjon, vår strategi og våre bærekrafts/ESG-mål.

I tråd med lovens krav vil DSD årlig gjennomføre aktsomhetsvurderinger knyttet til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Gjennom dette vil vi kartlegge mulige og faktiske negative påvirkninger eller avvik knyttet til vår forretningsvirksomhet, inkludert gjennom leverandørkjeder og forretningspartnere.

DSD besluttet i 2024, i forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2025, at det skulle ansettes en ressurs for å følge opp arbeidet med ansvarlige investeringer. Vedkommende er nå ansatt og vil tiltre 1.september 2025.

Dersom avvik blir funnet vil vi stanse, forebygge eller begrense negative konsekvenser, samt overvåke gjennomføring og resultater av tiltak. Til slutt vil vi kommunisere med berørte parter og meddele offentlig hvordan eventuelle negative konsekvenser har blitt håndtert.

Aktsomhetsvurdering 2025

DSD anser ansvarlig innkjøpspraksis som et viktig virkemiddel i arbeidet for å sikre at også våre leverandører etterlever FNs og OECDs retningslinjer for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. DSD og våre datterselskap skal bestrebe å ha både en innkjøpspraksis og et kontrakts rammeverk som styrker, snarere enn å undergrave, leverandørers evne til å levere på kravene som stilles knyttet til dette. Vi skal tilstrebe langvarige leverandørforhold med leverandører som viser særlig vilje og evne til å jobbe med positiv utvikling i sin egen leverandørkjede.

Vi forventer at våre leverandører og samarbeidspartnere arbeider målrettet og systematisk for etterlevelse av våre retningslinjer knyttet til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Våre leverandører skal:

- Arbeide aktivt med egne aktsomhetsvurderinger knyttet til åpenhetslovens krav (dersom norske) eller tilsvarende lovverk og krav i andre land. Der leverandøren er ansvarlig for en negativ påvirkning/skade er leverandøren også ansvarlig for gjenoppretting.
- Vise vilje og evne til kontinuerlig forbedring gjennom vårt samarbeid innen det området som denne retningslinjen dekker.
- På oppfordring fra DSD kunne dokumentere hvordan de selv, og eventuelt underleverandører, arbeider for å etterleve retningslinjen.

Tide AS

Det største og mest omfattende konsernet i DSD sin portefølje er Tide AS-konsernet. Det består av flere datterselskaper, Tide Buss AS, Tide Horisont AS, Tide Bus Danmark AS og Tide Bane AS. I tillegg har konsernet verkstedtjenester og eiendomsdrift. Åpenhetsloven er iverksatt på konsernnivå i Tide. Dette innebærer at konsernet har det daglige ansvaret for arbeidet med å sikre menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i sine virksomheter og verdikjeder. De mest omfattende verdikjedene ligger i de tre selskapene som driver busstjenester, og det er i disse selskapene det gjennomføres flest innkjøp, og som igjen utgjør det store flertall av DSDs leverandører.

Tide har siden sist aktsomhetsvurdering foretatt i 2024 fortsatt arbeidet med å systematisere kartleggingen av selskapets største leverandører. Basert på gjennomførte aktsomhetsvurderinger vurderer Tide hvorvidt det er behov for å iverksette tiltak for forbedring. Videre står løpende gjennomgang og kvalitetssikring av innkjøpskontrakter og prosedyrer sentralt i Tides arbeid for å sikre menneskerettigheter og gode og trygge arbeidsvilkår.

Arbeidet med å sikre at Tide etterlever menneskerettighetene og at egne ansatte har anstendige arbeidsforhold blir ivaretatt løpende gjennom et godt treparts-samarbeid mellom selskapet og representanter for arbeidstakerorganisasjoner samt vernetjenesten. Dette er også et sentralt punkt i de årlige internrevisjonene som utføres i Tide.

Tide er bevisst på viktigheten av dialog, og målet er å lytte til medarbeiderstemmene og å dra nytte av de ansattes erfaringer og innsikt som påvirkning og støtte for bærekraftige og tilfredsstillende arbeidsforhold. Selskapet søker å etablere og opprettholde en tillitsfull dialog som grunnlag for medarbeiderinvolvering, slik som anerkjente fagforeninger, arbeidsmiljøutvalg og arbeidsutvalg.

I forbindelse med åpenhetsloven igangsatte Tide et kartleggingsarbeid over hvem som er konsernets største 1. ledds leverandører, deres opprinnelsesland og de største leverandørenes ulike produksjonsland (Tides 2. ledds leverandører). Dette arbeidet har fortsatt siste år. Formålet er å se på hvorvidt det er stor geografisk risiko for at det foreligger brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Tide har siden forrige rapportering investert i et nytt innkjøps- og kvalitetssystem som automatiserer, effektiviserer og systematiserer deler av arbeidet ved aktsomhetsvurdering. Systemet gir en omfattende oversikt over leverandører og kontrakter, og kategoriserer dem basert på risikonivå, geografisk plassering og kritiske komponenter.

Risikovurderingene i systemet er basert på risiko fra flere ulike kilder. Blant disse er "International Trade Union Confederation – Annual Survey of violations of trade union rights", som gir grunnlag for å beregne geografisk risiko.

Geografisk risiko angis basert på ITUCs arbeidsvilkårsindeks som en grunnlinje for å vurdere risikoen knyttet til et land. ITUC er verdens største fagforeningsorganisasjon, som representerer rundt 200 millioner arbeidstakere i 163 land. ITUCs mål er å fremme og forsvare arbeidstakernes rettigheter og interesser gjennom internasjonalt samarbeid. ITUC deler land inn i seks ulike risikokategorier.

Innkjøp av nye busser er de største investeringene som gjøres i Tide-konsernet. I løpet av siste år har Tide gjennomført stedlig tilsyn hos ni bussprodusenter, to i Kina og syv i Europa, i forlengelse av allerede avtalte leverandørbesøk, uten funn av brudd på menneskerettigheter eller krav til anstendig arbeidsforhold. Tide har videre avsluttet samarbeid med én leverandør som følge av negative funn i en aktsomhetsvurdering, og fulgt opp et avvik meldt av førsteleddsleverandør mot 2. ledds underleverandør.

I tillegg til å aktsomhetsvurdere leverandører tar Tide også et ansvar for å sikre at hele konsernets verdikjede, herunder kunder og andre samarbeidspartnere etterlever de forventninger og krav som Åpenhetsloven stiller. Tide har derfor i 2024 rettet søkelyset mot denne interessentgruppen, og det i større grad enn ved første rapportering.

For ytterligere informasjon, se Tides aktsomhetsvurdering på selskapets hjemmeside:
<https://www.tide.no/omtide/baerekraft-og-esg-i-tide/>

DSD Shipping og andre porteføljeselskaper

Det nest største selskapet i DSDs portefølje er DSD Shipping. DSD Shipping har en primær og dominerende teknisk manager som ivaretar all daglig håndtering av leverandører og interessenter i verdikjeden. Dette selskapet rapporterer i henhold til kravene satt i Åpenhetsloven og har gode retningslinjer for klarering av leverandører. Gjennom teknisk manager sikrer og følger DSD Shipping opp at det arbeides systematisk og tilstrekkelig for å ta hensyn til menneskerettigheter i egen virksomhet og hos samarbeidspartnere. DSD Shipping stiller krav om at underleverandører skal være sertifisert, og teknisk manager er sertifisert i henhold til ISO9001 og ISO14001, samt tilfredsstiller de krav som stilles til internasjonal skipsfart; IMO, ISM og MLC. Videre besøker DSD Shipping selv fartøyene årlig, mens teknisk manager gjennomfører løpende visuelt påsyn med skipene. DSD har også varslingsrutiner og avvikssystemer på plass, samt etiske krav til egne ansatte og samarbeidspartnere.

Det er flere av DSDs porteføljeselskaper som rapporterer i henhold til Åpenhetsloven, der Tide og DSD Shipping er de aller største. Gjennom det

siste årets arbeid i DSD-konsernet med dobbelt vesentlighetsanalyse og forberedelser til CSRD regelverket forventer selskapet at det fremover vil bli økt transparens og rapporteringsfokus på Åpenhetsloven og hva det betyr i verdikjedene.

Avslutning

For DSD er det vesentlig at det største datterselskapet Tide AS, med den mest omfattende og komplekse driften, arbeider systematisk for å ivareta anstendige menneskerettigheter og gode arbeidsforhold i sin verdikjede. Tide-konsernet har i 2024 og 2025 videreført et godt og grundig aktsomhetsvurderingsarbeid knyttet til sine leverandører, og iverksatt tiltak der det har vært behov. Det viser at loven fungerer etter sin hensikt.

DSD vil også i kommende år følge opp øvrige majoritetseide selskap omfattet av regelverket for å sikre at det lages gode retningslinjer og rammeverk, og at det gjennomføres løpende aktsomhetsvurderinger.

DSD har siste år gjennomført en dobbelt vesentlighetsanalyse som en del av en større konsernanalyse for å imøtekomme CSRD regelverket. Selv om fremtidige krav til CSRD er under behandling hos EU og nasjonale myndigheter er det forventet at justerte fremtidige rapporteringskrav i henhold til CSRD vil gi ekstra fokus på arbeid med menneskerettigheter og arbeidsforhold. For DSD vil det innebære at arbeid på tvers av porteføljen kan bli mer standardisert og gi et bedre datagrunnlag for løpende aktsomhetsvurderinger.

Selve DSDs redegjørelse for aktsomhetsvurderinger kan bli funnet på:

www.dsd.no/samfunnsansvar

Stavanger, 19. juni 2025

Yuhong Hermansen
Styreleder

Bjørn Anders Dahle
Styrets nestleder

Lena Nymo Helli
Styremedlem

Rune Jensen
Styremedlem

Anita Krohn
Konsernleder